

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

7 Αυγούστου 2025

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 4266

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 202660

5η τροποποίηση της υπ' αρ. 2207/16.6.2023 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός θεσμικού πλαισίου εφαρμογής των παρεμβάσεων του άρθρου 31 «Προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων» του Καν. (ΕΕ) 2021/2115, οικολογικά προγράμματα (ecoschemes) Π1-31.1, Π1-31.2, Π1-31.5 και Π1-31.6 του Στρατηγικού Σχεδίου (ΣΣ) Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ελλάδας 2023-2027» (Β' 3941).

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την περ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

2. Τον ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133) και ιδίως τα άρθρα 13, 57, 58 και 60.

3. Τον ν. 4914/2022 «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» και άλλες διατάξεις» (Α' 61), και ιδίως την παρ. 32 του άρθρου 63.

4. Τον ν. 5162/2024 «Μέτρα για την ενίσχυση του εισοδήματος, φορολογικά κίνητρα για την καινοτομία και τους μετασχηματισμούς επιχειρήσεων και άλλες διατάξεις» (Α' 198) και ιδίως το άρθρο 135 αυτού με το οποίο καταργείται το πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 13 του π.δ. 77/2023 (Α' 130), περί μεταφοράς αρμοδιοτήτων εντός του ίδιου Υπουργείου, σύστασης συγχώνευσης, μετονομασίας Γενικών Γραμματειών.

5. Το π.δ. 97/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 138).

6. Το π.δ. 40/2021 «Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων και Γενικών Γραμματειών, σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών» (Α' 100).

7. Το π.δ. 32/2024 «Διορισμός Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 91).

8. Την υπ' αρ. 2618/13.10.2022 κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων - Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Διάρθρωση και αρμοδιότητες των Ειδικών Υπηρεσιών του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2023-2027» (Β' 5375).

9. Την υπ' αρ. 2207/16.6.2023 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός θεσμικού πλαισίου εφαρμογής των παρεμβάσεων του άρθρου 31 «Προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων» του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115, οικολογικά προγράμματα (ecoschemes) Π1-31.1, Π1-31.2, Π1-31.5 και Π1-31.6 του Στρατηγικού Σχεδίου (ΣΣ) Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ελλάδας 2023-2027» (Β' 3941), όπως τροποποιήθηκε με τις υπ' αρ. 3058/4.8.2023 (Β' 5022), 4403/11.12.2023 (Β' 6970), 1690/29.4.2024 (Β' 2538) και 3430/5.8.2024 (Β' 4821) αποφάσεις του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

10. Την υπ' αρ. 519/135068/5.5.2023 απόφαση του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός οριζόντιων θεμάτων για την εφαρμογή των παρεμβάσεων άμεσων ενισχύσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 και το Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023-2027» (Β' 3071), όπως τροποποιήθηκε με τις υπ' αρ. 532/272755/12.9.2024 (Β' 5170) και 550/283039/20.9.2024 (Β' 5364) όμοιες αποφάσεις.

11. Την υπ' αρ. 1040/28.3.2023 απόφαση του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) παρεμβάσεων ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027» (Β' 2179).

12. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ), υπ' αρ. 1305/2013 και (ΕΕ) υπ' αρ. 1307/2013 (L 435), και ιδίως του άρθρου 31.

13. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) υπ' αρ. 1306/2013 (L435).

14. Τον κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 2022/1172 της Επιτροπής της 4ης Μαΐου 2022 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου στην κοινή γεωργική πολιτική και την εφαρμογή και τον υπολογισμό των διοικητικών κυρώσεων για την αιρεσιμότητα (L183/22).

15. Τον εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2022/1173 της Επιτροπής της 31ης Μαΐου 2022 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου στην κοινή γεωργική πολιτική (L183/23).

16. Την υπό στοιχεία C(2022) 8270 final/21-11-2022 εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής για την έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου της Ελλάδας για την ΚΓΠ 2023-2027 για ενωσιακή στήριξη που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και ειδικότερα την υπό στοιχεία C(2024) 8878/18-12-2024, 2η τροποποίηση αυτού.

17. Την υπ' αρ. 151721/6.6.2025 σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ.

18. Την υπ' αρ. 44409/25.6.2025 σύμφωνη γνώμη του ΟΠΕΚΕΠΕ επί των ζητημάτων αρμοδιότητάς του.

19. Το γεγονός ότι από την έκδοση της παρούσας, δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

20. Το γεγονός ότι με τις διατάξεις της παρούσας τροποποιείται η διοικητική διαδικασία με επίσημο τίτλο: «Ενισχύσεις σε γεωργούς μέσω των οικολογικών προγραμμάτων 31.1, 31.2, 31.5 και 31.6 του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής» και Μοναδικό Αριθμό Καταχώρισης (Μ.Α.Κ.) στο ΕΜΔΔ «Μίτος» "862993", αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός της παρούσας, είναι η πέμπτη (5η) τροποποίηση της υπ' αρ. 2207/16-6-2023 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός θεσμικού πλαισίου εφαρμογής των παρεμβάσεων του άρθρου 31 "Προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων" του Καν. (ΕΕ) 2021/2115, οικολογικά προγράμματα (ecoschemes) Π1-31.1, Π1-31.2, Π1-31.5 και Π1-31.6 του Στρατηγικού Σχεδίου (ΣΣ) Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ελλάδας 2023-2027», όπως τροποποιήθηκε με τις υπ' αρ. 3058/4-8-2023 (Β' 5022), 4403/11-12-2023 (Β' 6970), 1690/29-4-2024 (Β' 2538) και 3430/5-8-2024 (Β' 4821) αποφάσεις του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σε συνέχεια των αλλαγών που επήλθαν με την υπό στοιχεία C(2024) 8878/18-12-2024 εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής για την έγκριση της 2ης τροποποίησης του Στρατηγικού Σχεδίου της Ελλάδας για την ΚΓΠ 2023-2027.

Άρθρο 2

Μετονομασία ορισμένων δράσεων

Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 1

Η παρ. 1 του άρθρου 1 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«1. Σκοπός της παρούσας απόφασης είναι ο καθορισμός του αναγκαίου θεσμικού πλαισίου για την εφαρμογή, διαχείριση και παρακολούθηση των παρακάτω Προγραμμάτων για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων του άρθρου 31 του Καν (ΕΕ) 2021/2115 (ecoschemes), εφεξής οικολογικά προγράμματα:

α) Παρέμβαση Π1-31.1 «Χρήση ανθεκτικών και προσαρμοσμένων ειδών και ποικιλιών», που αποτελείται από τις κάτωθι δράσεις:

αα) 31.1-A «Καλλιέργεια χειμερινών σιτηρών και χειμερινών ψυχανθών, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών ποικιλιών αυτών»

ββ) 31.1-B «Καλλιέργεια καινοτόμων ανθεκτικών καλλιεργειών και προσαρμοσμένων αρωματικών/φαρμακευτικών φυτών»

β) Παρέμβαση Π1-31.2 «Επέκταση της εφαρμογής περιοχών οικολογικής εστίασης» που αποτελείται από τις κάτωθι δράσεις:

αα) 31.2-A «Περιοχές οικολογικής εστίασης»

ββ) 31.2-B «Δημιουργία νέων στοιχείων του τοπίου»

γ) Παρέμβαση Π1-31.5 «Βελτίωση αγροδασικών οικοσυστημάτων, πλούσιων σε στοιχεία του τοπίου» που αποτελείται από τις κάτωθι δράσεις:

αα) 31.5-A «Γεωργοδασικά οικοσυστήματα»

ββ) 31.5-B «Δασολιβαδικά οικοσυστήματα»

δ) Παρέμβαση Π1-31.6 «Εφαρμογή φιλικών για το περιβάλλον πρακτικών διαχείρισης με τη χρήση ψηφιακής εφαρμογής διαχείρισης εισροών και παρακολούθησης περιβαλλοντικών παραμέτρων», που αποτελείται από τις κάτωθι δράσεις:

αα) 31.6-A «Χρήση της ψηφιακής εφαρμογής και σύνταξη Σχεδίου Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (ΣΠΔ)»

ββ) 31.6-B «Συνέχιση εφαρμογής της μεθόδου σεξουαλικής σύγχυσης των λεπιδοπτέρων (ΚΟΜΦΟΥΖΙΟ)»

γγ) 31.6-Γ «Εξαπόλυση ωφέλιμων αρπακτικών εντόμων και ακάρεων»

δδ) 31.6-Δ «Χρήση εντομοπαθογόνων νηματωδών»

εε) 31.6-E «Μηχανική ζιζανιοκτονία και κάλυψη με φυτικά υλικά εδαφοκάλυψης (mulch)»

στστ) 31.6-ΣΤ «Πολλαπλά καλοκαιρινά κλαδέματα για ελαιώνες και οπωρώνες»

ζζ) 31.6-Z «Χρήση ψεκαστικών ακροφυσίων μειωμένης διασποράς»

ηη) 31.6-Η «Διαχείριση των υπολειμμάτων ψεκαστικών υγρών»

θθ) 31.6-Θ «Χρήση γεωργίας ακριβείας κατά τους ψεκασμούς και τη λίπανση»

ιι) 31.6-I «Χρήση λιπασμάτων βραδείας αποδέσμευσης ή/και λιπασμάτων με παρεμποδιστές ή/και λιπασμάτων με βιοδιεγέρτες»

ιαια) 31.6-IB «Χρήση προϊόντων με βιοδιεγέρτες»

ιβιβ) 31.6-IF «Εφαρμογή εθελοντικών οδηγιών ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας».

Άρθρο 3

Όροι στήριξης

και διαχείριση υπερβάλλουσας ζήτησης

Τροποποίηση της παρ. 2 και παρ. 5 του άρθρου 5

1. Η παρ. 2 του άρθρου 5 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Οι ενισχύσεις παρέχονται σε επιλέξιμα εκτάρια, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 17 του άρθρου 3 της υπ' αρ. 519/135068/5.5.2023 απόφασης του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός οριζοντίων θεμάτων για την εφαρμογή των παρεμβάσεων άμεσων ενισχύσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 και το Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023-2027» (Β' 3071), αφορούν αποκλειστικά την κύρια καλλιέργεια (οι επίσπορες καλλιέργειες δεν ενισχύονται) και καλύπτουν δεσμεύσεις που είναι διαφορετικές από τις δεσμεύσεις για τις οποίες χορηγούνται ενισχύσεις δυνάμει των παρεμβάσεων του άρθρου 70 «Περιβαλλοντικές, κλιματικές και άλλες δεσμεύσεις διαχείρισης» του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) και οι οποίες:

α) Υπερβαίνουν τις σχετικές Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης (ΚΑΔ) και τα πρότυπα για την Καλή Γεωργική και Περιβαλλοντική Κατάσταση (ΚΓΠΚ) που ισχύουν στο πλαίσιο της αιρεσιμότητας, σύμφωνα με το άρθρο 8 της υπ' αρ. 519/135068/5.5.2023 απόφασης του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και την υπ' αρ. 1313/178948/9.6.2023 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Εφαρμογή του καθεστώτος της Αιρεσιμότητας σε εκτέλεση του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και τους άλλους κανονισμούς» (Β' 3777).

β) Υπερβαίνουν τις σχετικές ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, την καλή διαβίωση των ζώων, καθώς και άλλες σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις που θεσπίζονται από το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο,

γ) Πληρούν τις προϋποθέσεις που καθορίζονται για τη διατήρηση της γεωργικής έκτασης σε κατάσταση η οποία την καθιστά κατάλληλη για βοσκή ή καλλιέργεια χωρίς προπαρασκευαστικές ενέργειες πέραν της χρήσης των συνήθων γεωργικών πρακτικών, σύμφωνα με την περ. β) της παρ. 3 του άρθρου 3 της υπ' αρ. 519/135068/5.5.2023 απόφασης του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Ειδικά για τις Παρεμβάσεις 31.2 και 31.5, στις οποίες οι ενισχύσεις λαμβάνονται ως πρόσθετες της βασικής εισοδηματικής στήριξης, ο δικαιούχος ενεργός γεωργός θα πρέπει να λαμβάνει βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα της παρέμβασης Π1-21, για το σύνολο ή μέρος των επιλέξιμων εκταρίων του για το σχετικό οικολογικό σχήμα.».

2. Η παρ. 5 του άρθρου 5 αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Σε περίπτωση υπερβάλλουσας ζήτησης σε σχέση με τα ετήσια ενδεικτικά χρηματοδοτικά κονδύλια του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027, εφαρμόζεται το άρθρο 32Α της υπ' αρ. 519/135068/05.05.2023 απόφασης του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός οριζοντίων θεμάτων για την εφαρμογή των παρεμβάσεων άμεσων ενισχύσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 και το Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023 - 2027».».

Άρθρο 4

Σύμπτυξη των δράσεων

της παρέμβασης Π1-31.1

«Χρήση ανθεκτικών και προσαρμοσμένων ειδών και ποικιλιών»

Τροποποίηση Κεφαλαίου 2

Το Κεφάλαιο 2 «Παρέμβαση Π1-31.1 Χρήση ανθεκτικών και προσαρμοσμένων ειδών και ποικιλιών», τροποποιείται ως προς το Τμήμα 1 και 2, το Τμήμα 3 καταργείται και διαμορφώνεται ως εξής:

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Παρέμβαση Π1-31.1 Χρήση ανθεκτικών και προσαρμοσμένων ειδών και ποικιλιών

Τμήμα 1

Δράση 31.1-Α Καλλιέργεια χειμερινών σιτηρών και χειμερινών ψυχανθών, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών ποικιλιών αυτών.

Άρθρο 8

Περιγραφή

Στο πλαίσιο της δράσης, ενισχύεται η καλλιέργεια χειμερινών σιτηρών και χειμερινών ψυχανθών, σε αντικατάσταση απαιτητικών σε αρδευτικό νερό καλλιεργειών και συγκεκριμένα του αραβοσίτου, της μηδικής και του βαμβακιού. Τα είδη και οι τοπικές ποικιλίες των χειμερινών σιτηρών και των χειμερινών ψυχανθών, παρουσιάζουν καλύτερη προσαρμοστικότητα στις επικρατούσες συνθήκες και ειδικότερα στις ξηροθερμικές συνθήκες της Μεσογείου, καλύπτοντας τις αρδευτικές ανάγκες τους από το νερό της βροχής ή, σε περιπτώσεις παρατεταμένης ξηρασίας όπως οι αναμενόμενες λόγω της κλιματικής αλλαγής, οι ανάγκες τους σε άρδευση είναι σημαντικά μικρότερες.

Άρθρο 9

Υποχρεωτικές απαιτήσεις

Δεν υπάρχει σχετική υποχρέωση.

Άρθρο 10

Δεσμεύσεις γεωργών

1. Στο πλαίσιο της δράσης, οι γεωργοί δεσμεύονται για την καλλιέργεια χειμερινών σιτηρών ή/και χειμερινών ψυχανθών, σε αντικατάσταση του αραβοσίτου, της μηδικής και του βαμβακιού.

2. Η καλλιέργεια προς αντικατάσταση πρέπει να είχε καλλιεργηθεί και δηλωθεί στην ΕΑΕ στο αιτούμενο αγροτεμάχιο κατά το προηγούμενο έτος του έτους της αίτησης ενίσχυσης.

3. Να διατηρούν στον περιβαλλοντικό φάκελο του άρθρου 7, τα φορολογικά παραστατικά αγοράς του σπόρου ή τυχόν άλλα δικαιολογητικά τεκμηρίωσης χρήσης ιδιοπαραγόμενου σπόρου που προβλέπονται στην εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ του άρθρου 92, για την τεκμηρίωση των επιλέξιμων καλλιεργειών του άρθρου 11. Στην παραπάνω εγκύκλιο καθορίζονται, επίσης, λεπτομέρειες για τον χρόνο έκδοσης των ως άνω φορολογικών παραστατικών.

Άρθρο 11

Ύψος ενίσχυσης

1. Το μέγιστο ύψος ενίσχυσης ορίζεται ως εξής:

Καλλιέργεια προς αντικατάσταση	Επιλέξιμη καλλιέργεια/ομάδα	Κωδικός προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού	Μέγιστο ύψος ενίσχυσης (ευρώ/εκτάριο)
Μηδική	Χειμερινά ψυχανθή	31.1-1	488
Βαμβάκι		31.1-2	109
Αραβόσιτος		31.1-3	316
Μηδική	Χειμερινά σιτηρά	31.1-4	522
Βαμβάκι		31.1-5	143
Αραβόσιτος		31.1-6	297

2. Οι ενισχύσεις χορηγούνται ως αποζημιώσεις έναντι του συνόλου ή μέρους του διαφυγόντος εισοδήματος ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων της δράσης.

3. Σε περίπτωση υπερβάλλουσας ζήτησης, εφαρμόζονται τα οριζόμενα στην παράγραφο 5 του άρθρου 5 της παρούσας.

Τμήμα 2

Δράση 31.1-Β Καλλιέργεια καινοτόμων ανθεκτικών καλλιεργειών και προσαρμοσμένων αρωματικών/φαρμακευτικών φυτών

Άρθρο 12

Περιγραφή

Στο πλαίσιο της δράσης ενισχύεται τόσο η καλλιέργεια καινοτόμων καλλιεργειών όσο και η καλλιέργεια προσαρμοσμένων αρωματικών/φαρμακευτικών φυτών που, αμφότερα, χαρακτηρίζονται από ανθεκτικότητα στις ξηροθερμικές συνθήκες της Μεσογείου ακόμη και σε περιπτώσεις παρατεταμένης ξηρασίας, όπως οι αναμενόμενες λόγω της κλιματικής αλλαγής.

Άρθρο 13

Υποχρεωτικές απαιτήσεις

Δεν υπάρχει σχετική υποχρέωση.

Άρθρο 14

Δεσμεύσεις γεωργών

1. Στο πλαίσιο της δράσης, οι γεωργοί δεσμεύονται να καλλιεργήσουν:

α) Καινοτόμες ανθεκτικές καλλιέργειες που περιλαμβάνονται στον παρακάτω Πίνακα:

α/α	Καλλιέργεια	α/α	Καλλιέργεια
1	Κινόα (Ψευδοδημητριακό - λοιπές καλλιέργειες)	7	Τσουκνίδα (κλωστικό φυτό)
2	Τεφ (εαρινό σιτηρό)	8	Λινάρι (ελαιούχος σπόρος - κλωστικό)
3	Σιταροκρίθαρo (χειμερινό σιτηρό)	9	Καμελίνα (ελαιούχος σπόρος)
4	Μαύρο Σινάπι (φαρμακευτικό/αρωματικό)	10	Χία ή Τσία ή Κία (ελαιούχος σπόρος)
5	Νιγκέλα (φαρμακευτικό/αρωματικό)	11	Γλυκοπατάτα (Κηπευτικό)
6	Μουκούνα (φαρμακευτικό/αρωματικό)		

β) Αρωματικά/φαρμακευτικά φυτά που περιλαμβάνονται στον παρακάτω Πίνακα:

α/α	Καλλιέργεια	α/α	Καλλιέργεια
1	Λιόπουρνα-Γκί (Ilex aquifolium)	26	Δυόσμος (Mentha spicata, Mentha spp.)
2	Δίκταμος (Origanum dictamnus) Δίκταμος - τοπικοί πληθυσμοί	27	Σπαθόχορτο (Hypericum perforatum, Hypericum spp.)
3	Κρόκος (Crocus sativus)	28	Τσουκνίδα (Urtica spp.)
4	Μάραθος (Foeniculum vulgare)	29	Λουΐζα (Aloysia citrodora)
5	Μέντα (Mentha spp.)	30	Κρίταμο (Crithmum maritimum)

α/α	Καλλιέργεια	α/α	Καλλιέργεια
6	Ρίγανη (<i>Origanum vulgare</i> subsp. <i>hirtum</i>) Ρίγανη - τοπικοί πληθυσμοί	31	Αρωματικά διάφορα
7	Φασκόμηλο (<i>Salvia</i> spp.)	32	Αθάνατος-Αγαυή (<i>Agave americana</i> , <i>Agave</i> spp.)
8	Τσάι του βουνού (<i>Sideritis</i> spp.) Τσάι του βουνού- τοπικοί πληθυσμοί	33	Καλέντουλα (<i>Calendula officinalis</i>)
9	Βασιλικός (<i>Ocimum basilicum</i>)	34	Τριανταφυλλιά (<i>Rosa damascena</i> Τριανταφυλλιά (<i>Rosa centifolia</i>)
10	Γιασεμί (<i>Jasminum officinale</i>)	35	Άγριο τριαντάφυλλο (<i>Rosa canina</i> , <i>Rosa</i> spp.)
11	Γλυκάνισο (<i>Pimpinella anisum</i>) Γλυκάνισο - Τοπική ποικιλία Λέσβου, Χίου (<i>Pimpinella anisum</i>)	36	Εχινάκεια (<i>Echinacea</i> spp.)
12	Δεντρολίβανο (<i>Salvia rosmarinus</i>)	37	Τριγωνέλλα (<i>Trigonella foenum- graecum</i> , <i>Trigonella</i> spp.)
13	Θυμάρι (<i>Thymus</i> spp., <i>Thymbra</i> spp.)	38	Ρέικι (<i>Erica</i> spp.)
14	Κορίανδρος (<i>Coriandrum sativum</i>)	39	Βαλεριάνα (<i>Valeriana officinalis</i>)
15	Κύμινο (<i>Cuminum cyminum</i>)	40	Ζαμπούκο (<i>Sambucus nigra</i>)
16	Λεβάντα (<i>Lavandula</i> spp.)	41	Δάφνη (<i>Laurus nobilis</i>)
17	Ματζουράνα (<i>Origanum majorana</i>)	42	Ελίχρυσο (<i>Helichrysum</i> spp.)
18	Μελισσόχορτο (<i>Melissa officinalis</i>)	43	Θρούμπι (<i>Satureja thymbra</i>)
19	Σάλβια Σκλαρέα (<i>Salvia sclarea</i>)	44	Σατουρέγια (<i>Satureja pillosa</i>)
20	Ύσσωπος (<i>Hyssopus officinalis</i>)	45	Εστραγκόν (<i>Artemisia dracunculus</i>)
21	Γλυκόρριζα (<i>Glychiriza glabra</i>)	46	Φλισκούνη (<i>Mentha pulegium</i>)
22	Φακελωτή (<i>Phacelia tanacetifolia</i>)	47	Αρτεμισία ή αψιθιά (<i>Artemisia absinthium</i>)
23	Κάρδαμο (<i>Elettaria</i> spp., <i>Zingiber</i> spp.)	48	Λαδανία ή κίστος (<i>Cistus</i> spp.)
24	Σινάπι (<i>Sinapis alba</i>)	49	Κίτρινη πρίμουλα (<i>Primula veris</i>)
25	Χαμομήλι (<i>Matricaria recutita</i>)	50	Λεμονόχορτο (<i>Cymbopogon citratus</i>)

2. Να διατηρούν στον περιβαλλοντικό φάκελο του άρθρου 7, τα φορολογικά παραστατικά αγοράς του πολλαπλασιαστικού υλικού ή τυχόν άλλα δικαιολογητικά που προβλέπονται στην εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ του άρθρου 92, για την τεκμηρίωση των επιλέξιμων καλλιεργειών της παρ. 1. Στην παραπάνω εγκύκλιο καθορίζονται, επίσης, λεπτομέρειες για τον χρόνο έκδοσης των ως άνω φορολογικών παραστατικών.

Άρθρο 15

Ύψος ενίσχυσης

1. Το μέγιστο ύψος ενίσχυσης ορίζεται ως εξής:

Καλλιέργεια	Κωδικός προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού	Μέγιστο ύψος ενίσχυσης (ευρώ/εκτάριο)
Καινοτόμες ανθεκτικές καλλιέργειες (περ. α της παρ. 1 του άρθρου 14)	31.1-10	606
Αρωματικά/φαρμακευτικά (περ. β της παρ. 1 του άρθρου 14)	31.1-9	824

2. Οι ενισχύσεις χορηγούνται ως αποζημιώσεις έναντι του συνόλου ή μέρους του διαφυγόντος εισοδήματος ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων της δράσης.

3. Σε περίπτωση υπερβάλλουσας ζήτησης, εφαρμόζονται τα οριζόμενα στην παράγραφο 5 του άρθρου 5».

Άρθρο 5

Σύμπτυξη των δράσεων της Παρέμβασης Π1-31.2

«Επέκταση της εφαρμογής περιοχών οικολογικής εστίασης» και προσθήκη νέας δράσης 31.2-B

Τροποποίηση Κεφαλαίου 3

Το Κεφάλαιο 3 «Παρέμβαση Π1-31.2 Επέκταση της εφαρμογής περιοχών οικολογικής εστίασης», αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Παρέμβαση Π1-31.2 Επέκταση της εφαρμογής περιοχών οικολογικής εστίασης

Τμήμα 1

Δράση 31.2-Α Περιοχές οικολογικής εστίασης

Άρθρο 20

Περιγραφή

Μέσω της δράσης, οι γεωργοί ενισχύονται για την μετατροπή ή/και διατήρηση του 10% της αρόσιμης γης, σε περιοχή οικολογικής εστίασης, με στόχο την ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένης της ωφέλιμης εντομοπανίδας, και την προστασία του αγροτικού τοπίου.

Τα στοιχεία που συνιστούν την περιοχή οικολογικής εστίασης είναι η γη υπό αγρανάπαυση και οι ανθοφόρες ζώνες (μη παραγωγικές εκτάσεις), καθώς και εκτάσεις που καλλιεργούνται με ψυχανθή, χωρίς τη χρήση χημικών φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

Στην περίπτωση των ζωνών με ανθοφόρα φυτά, τμήμα της περιοχής οικολογικής εστίασης εμπλουτίζεται με φυτά που προσελκύουν ωφέλιμα έντομα ή έντομα-επικονιαστές, παρέχοντάς τους τροφή ή/και καταφύγιο (φυτά-ξενιστές).

Άρθρο 21

Υποχρεωτικές απαιτήσεις

1. Αγροτεμάχια που γειτνιάζουν με υδάτινους όγκους, υποχρεούνται στην τήρηση του προτύπου ΚΓΠΚ 4 - Δημιουργία ζωνών ανάσχεσης κατά μήκος υδάτινων όγκων, όπως αυτό εξειδικεύεται στην παρ. 1 του άρθρου 4 της υπ' αρ. 1313/178948/9.6.2023 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την εφαρμογή του καθεστώτος της αιρεσιμότητας.

2. Υποχρεωτική απαίτηση αποτελεί, επίσης, η τήρηση του προτύπου ΚΓΠΚ 8, όπως αυτό εξειδικεύεται στην παρ. 4 του άρθρου 6 της υπ' αρ. 1313/178948/9.6.2023 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την εφαρμογή του καθεστώτος της αιρεσιμότητας και ειδικότερα των απαιτήσεων περί:

- α) διατήρησης των χαρακτηριστικών του τοπίου,
- β) απαγόρευσης της κοπής φυτοφρακτών και δένδρων κατά την περίοδο αναπαραγωγής των πτηνών μεταξύ 1ης Μαρτίου και 30ης Ιουνίου,
- γ) λήψης μέτρων για την αποφυγή χωροκατακτητικών φυτικών ειδών.

Άρθρο 22

Δεσμεύσεις

1. Στο πλαίσιο της δράσης, οι γεωργοί υποχρεούνται να μετατρέψουν ή/και να διατηρήσουν τουλάχιστον το 10% της αρόσιμης γης σε περιοχή οικολογικής εστίασης, η οποία περιλαμβάνει:

- Γη υπό αγρανάπαυση (διατήρηση της αρόσιμης γης σε καλή γεωργική κατάσταση),
- ζώνες με ανθοφόρα φυτά-ξενιστές ωφέλιμων εντόμων ή εντόμων-επικονιαστών (μη παραγωγικές εκτάσεις)
- εκτάσεις που καλλιεργούνται με φυτά που δεσμεύουν άζωτο (ψυχανθή), χωρίς τη χρήση χημικών φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

2. Σε εκμεταλλεύσεις οι οποίες δημιουργούν την περιοχή οικολογικής εστίασης με τη συμμετοχή ψυχανθών, για τη τήρηση της δέσμευσης του 10% της παρ. 1, απαιτείται τουλάχιστον το 6% της αρόσιμης γης να αποτελείται από μη παραγωγικές εκτάσεις, δηλαδή γη υπό αγρανάπαυση ή/και ανθοφόρες ζώνες.

3. Στην περίπτωση εγκατάστασης ή διατήρησης ζωνών με ανθοφόρα φυτά-ξενιστές, τουλάχιστον το 1% της έκτασης της αρόσιμης γης της εκμετάλλευσης εμπλουτίζεται υποχρεωτικά με τα ανθοφόρα φυτά-ξενιστές της παρ. 4, σε ενιαία ζώνη στις παρυφές των αγροτεμαχίων. Η έκταση της ανθοφόρας ζώνης προσμετράται στο ποσοστό του 10% της περιοχής οικολογικής εστίασης.

Στα αγροτεμάχια με φυτά-ξενιστές απαγορεύεται η βόσκηση και στη ζώνη με φυτά-ξενιστές απαγορεύεται η εφαρμογή χημικών φυτοπροστατευτικών προϊόντων καθώς και οργανικών και ανόργανων λιπασμάτων. Οι ζώνες με τα ανθοφόρα φυτά-ξενιστές, παραμένουν στο αγροτεμάχιο τουλάχιστον κατά τη διάρκεια της εαρινής περιόδου (Μάρτιος - Μάιος) του έτους της αίτησης.

Σε εφαρμογή του προτύπου ΚΓΠΚ 4, στην περίπτωση που η δράση εφαρμόζεται σε αγροτεμάχιο που γειτνιάζει με υδάτινο όγκο και επιλεγεί η εγκατάσταση ανθοφόρας ζώνης, η ζώνη αυτή εγκαθίστανται στη ζώνη πλάτους τριών (3) μέτρων από τον υδάτινο όγκο, εφόσον το επιτρέπουν οι συνθήκες και δεν υπάρχει ισχυρή φυσική παρυδάτια βλάστηση, όπως καλαμιές. Στην περίπτωση που η εγκατάσταση της ανθοφόρας ζώνης είναι απαγορευτική στη ζώνη πλάτους τριών (3) μέτρων από τον υδάτινο όγκο, τα φυτά-ξενιστές εγκαθίστανται στις παρυφές άλλου αγροτεμαχίου.

4. Φυτά-ξενιστές που αποτελούν τις ανθοφόρες ζώνες δύναται να είναι:

α) Μίγματα σπόρων αποτελούμενα από δύο (2) τουλάχιστον από τα παρακάτω καλλιεργούμενα είδη:

- Κορίανδρος (*Coriandrum sativum*), άνηθος (*Anethum graveolens*), γλυκάνισος (*Pimpinella anisum*) της οικογένειας των Σελινόειδων (*Apiaceae*),

- ρόκα (*Eruca sativa*) της οικογένειας των Σταυρανθών (*Brassicaceae*),

- βίκος (*Vicia sativa*), μπιζέλι (*Pisum sativum*), κουκί (*Vicia faba*) (σε μικρό ποσοστό στο μίγμα), λαθούρι (*Lathyrus* spp.), τριφύλλια (*Trifolium* spp.) της οικογένειας των Ψυχανθών (*Fabaceae*).

β) Είδη από την αυτοφυή βλάστηση, με αναγνωρισμένα καλή προσέλκυση σε επικονιαστές και άλλα ωφέλιμα έντομα, εφόσον φύονται σε ικανούς πληθυσμούς και δεν αποτελούν ζιζάνια για τις εκάστοτε καλλιέργειες. Σε αυτά ανήκουν τα κάτωθι είδη:

- Άγριο καρότο (*Daucus carota*), ασπροκέφαλο (*Ammi majus*), άγριος μάραθος (*Foeniculum vulgare*), της οικογένειας των Σελινόειδων (*Apiaceae*),

- άγρια ρόκα (*Eruca vesicaria*), άγριο ραπανάκι (*Raphanus raphanistrum*), βουνιάς η ροκόμορφη (*Bunias erucago*) της οικογένειας των Σταυρανθών (*Brassicaceae*),

- βίκος (*Vicia* spp.), λαθούρι (*Lathyrus* spp.), τριφύλλια (*Trifolium* spp.), μηδική (*Medicago* spp.) της οικογένειας των Ψυχανθών (*Fabaceae*),

- μεγάλη κίτρινη μαργαρίτα ή χρυσάνθεμο το στεφανωματικό (*Glebionis coronaria*), άγρια καλέντουλα (*Calendula arvensis*), ανθεμίδα ή μαργαρίτα (*Anthemis* sp.), χαμομήλι (*Matricaria chamomila*), κενταύρια (*Centaurea* spp.), κρηπίδα ή γεράκι (*Crepis* spp.), αγριοράδικο ή πικραλίδα ή ταραξάκο (*Taraxacum officinale*), ζοχός (*Sonchus oleraceus*) της οικογένειας των Σύνθετων ή Αστεροειδών (*Asteraceae*)

- μπουράντζα ή βοράντζα ή μποράγο (*Borago officinalis*), έχιο (*Echium* spp.) της οικογένειας των Βοραγινοειδών (*Boraginaceae*)

- λάμιο (*Lamium* spp.) της οικογένειας των Χειλανθών (*Lamiaceae*)

- σκαμπιόζα (*Scabiosa* sp.), κναουτία (*Knautia* sp.) της οικογένειας των Αιγοκλιματίδων (*Caprifoliaceae*)

- γεράνι (*Geranium* spp.), ερωδιός ο γερανοειδής (*Erodium* spp.) της οικογένειας των Γερανιιδών (*Geraniaceae*)

- βερονίκη (*Veronica* sp.) της οικογένειας των Σκροφουλαριιδών (*Scrophulariaceae*).

5. Στην περίπτωση τήρησης της δέσμευσης μέσω της καλλιέργειας ψυχανθών ή μέσω εγκατάστασης ζώνης με ανθοφόρα φυτά-επικονιαστές, οι γεωργοί υποχρεούνται να διατηρούν στον περιβαλλοντικό φάκελο του άρθρου 7, τα φορολογικά παραστατικά αγοράς σπόρου ή τυχόν άλλα δικαιολογητικά τεκμηρίωσης χρήσης ιδιοπαραγόμενου σπόρου που προβλέπονται στην εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ του άρθρου 92. Στην παραπάνω εγκύκλιο καθορίζονται, επίσης, λεπτομέρειες για τον χρόνο έκδοσης των ως άνω φορολογικών παραστατικών.

Άρθρο 23

Ύψος ενίσχυσης

1. Το μέγιστο ύψος ενίσχυσης ορίζεται ως εξής:

	Κωδικός προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού	Μέγιστο ύψος ενίσχυσης (ευρώ/εκτάριο)
Περιοχή οικολογικής εστίασης	31.2-7	25
Περιοχή οικολογικής εστίασης με ζώνες με ανθοφόρα φυτά - ξενιστές	31.2-8	45

2. Οι ενισχύσεις αφορούν το σύνολο των αγροτεμαχίων με αρόσιμες εκτάσεις, στα οποία δηλώνεται η δράση, συμπεριλαμβανομένης της έκτασης που αποτελεί την περιοχή οικολογικής εστίασης.

3. Η πληρωμή θεωρείται ως ενίσχυση πρόσθετη της βασικής ενίσχυσης, λόγω των σημαντικών οικοοικονομικών υπηρεσιών που παρέχονται. Σε κάθε περίπτωση, εκτός των λοιπών όρων στήριξης, για την καταβολή της ενίσχυσης πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις χορήγησης. Ο δικαιούχος ενεργός γεωργός θα πρέπει να λαμβάνει βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα της παρέμβασης Π1-21, για το σύνολο ή μέρος των επιλέξιμων εκταρίων του για το σχετικό οικολογικό σχήμα, σύμφωνα με την παρ. 2γ του άρθρου 5.

4. Σε περίπτωση υπερβάλλουσας ζήτησης, εφαρμόζονται τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 5.

Τμήμα 2

31.2-B Δημιουργία νέων στοιχείων του τοπίου

Άρθρο 24

Περιγραφή

Μέσω της δράσης, οι γεωργοί ενισχύονται για τη δημιουργία νέων στοιχείων (χαρακτηριστικών) του τοπίου σε αγροτεμάχια που αντιστοιχούν τουλάχιστον στο 10% της αρόσιμης γης, ως περιοχή οικολογικής εστίασης, πέραν των υφιστάμενων στοιχείων του τοπίου. Μετά το έτος εγκατάστασής τους, ο γεωργός ενισχύεται κατά τα επόμενα έτη για τη συντήρηση των νέων στοιχείων του τοπίου.

Επιλέξιμα στοιχεία του τοπίου της δράσης είναι τα δέντρα και οι θάμνοι, τα είδη των οποίων εξειδικεύο-

νται στους Πίνακες 1 και 2 του άρθρου 26. Τα δέντρα εγκαθίστανται με τη μορφή δεντροστοιχίας ή συστάδας δέντρων ή μεμονωμένων δέντρων και οι θάμνοι με τη μορφή θαμνοστοιχίας.

Στην περίπτωση εγκατάστασης δενδροστοιχίας, τα δέντρα συνιστάται να φυτεύονται σε ελάχιστη απόσταση μεταξύ τους μεγαλύτερη των δέκα (10) μέτρων (απόσταση μεταξύ των γραμμών) ώστε να μην παρεμποδίζεται η χρήση των γεωργικών μηχανημάτων. Η απόσταση μεταξύ των δέντρων συνιστάται να είναι μεγαλύτερη των τεσσάρων (4) μέτρων (απόσταση επί της γραμμής). Ωστόσο, τα δέντρα μπορεί να εγκαθίστανται και στις παρυφές (όρια) του αγροτεμαχίου σε μορφή φυτοφράκτη ώστε να παρέχεται προστασία των καλλιέργειών από τους ανέμους και να δημιουργούνται ευνοϊκές συνθήκες για την άγρια ζωή του αγροτικού οικοσυστήματος.

Οι θάμνοι των θαμνοστοιχιών εγκαθίστανται επί της γραμμής δεντροστοιχίας ή στις παρυφές (όρια) των αγροτεμαχίων. Στην περίπτωση εγκατάστασης θάμνων για τη δημιουργία φυτοφράκτη, η απόσταση φύτευσης συνιστάται να είναι τέτοια ώστε, σε συνδυασμό με το κατάλληλο κλάδεμα, να διασφαλίζεται η γρήγορη συγκόμωσή τους.

Στόχος της δράσης είναι η αύξηση της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και η ενίσχυση της βιοποικιλότητας του αγροτικού οικοσυστήματος.

Άρθρο 25

Υποχρεωτικές απαιτήσεις

και όροι επιλεξιμότητας αγροτεμαχίων

1. Υποχρεωτική απαίτηση αποτελεί η τήρηση του προτύπου ΚΓΠΚ 8, όπως αυτό εξειδικεύεται στην παρ. 4 του

άρθρου 6 της υπ' αρ. 1313/178948/9.6.2023 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την εφαρμογή του καθεστώτος της αιρεσιμότητας και ειδικότερα των απαιτήσεων περί:

- α) Διατήρησης των χαρακτηριστικών του τοπίου,
- β) απαγόρευσης της κοπής φυτοφρακτών και δένδρων κατά την περίοδο αναπαραγωγής των πτηνών μεταξύ 1ης Μαρτίου και 30ης Ιουνίου,
- γ) λήψης μέτρων για την αποφυγή χωροκατακτητικών φυτικών ειδών.

2. Επιλέξιμα στο πλαίσιο της δράσης είναι αγροτεμάχια σε ολόκληρη την επικράτεια τα οποία πληρούν τους όρους στήριξης του άρθρου 5, με την εξαίρεση των αγροτεμαχίων που έστω κι ένα τμήμα τους βρίσκεται εντός προστατευόμενης περιοχής απόλυτης προστασίας της φύσης.

Άρθρο 26

Δεσμεύσεις

1. Στο πλαίσιο της δράσης, οι γεωργοί υποχρεούνται:

- α) Να εγκαταστήσουν, κατά το πρώτο έτος συμμετοχής τους στη δράση, νέα στοιχεία (χαρακτηριστικά) του τοπίου, δηλαδή δέντρα με τη μορφή δεντροστοιχίας ή συστάδας δέντρων ή μεμονωμένων δέντρων και, προαιρετικά, θάμνους με τη μορφή θαμνοστοιχίας, σε αγροτεμάχια που αντιστοιχούν τουλάχιστον στο 10% της αρόσιμης γης, ως περιοχή οικολογικής εστίασης.

Επιλέξιμα είναι τα δασικά είδη δέντρων και θάμνων της Μεσογειακής βιοκλιματικής ζώνης, όπως αυτά παρατίθενται στον Πίνακα 1 της παρ. 3, καθώς και τα καλλιεργούμενα δέντρα (μη δασικά) του Πίνακα 2 της παρ. 3.

Ο γεωργός μπορεί να επιλέξει είτε την αποκλειστική εγκατάσταση δέντρων είτε την εγκατάσταση συνδυ-

ασμού δέντρων και θάμνων, με πυκνότητα φύτευσης μεταξύ πενήντα (50) έως (εκατό) 100 φυτά ανά εκτάριο (δέντρα ή/και θάμνοι), εκ των οποίων μόνο τα δέκα (10) φυτά ανά εκτάριο μπορούν να ανήκουν στα καλλιεργούμενα είδη δέντρων (μη δασικά) ή/και σε θάμνους.

Η πυκνότητα φύτευσης τηρείται στο σύνολο της έκτασης των αγροτεμαχίων στα οποία εγκαθίστανται τα νέα στοιχεία του τοπίου, δηλαδή τουλάχιστον στο 10% της αρόσιμης γης στην οποία εφαρμόζεται η δράση και όχι ανά μεμονωμένο αγροτεμάχιο. Στην υπόλοιπη αρόσιμη έκταση στην οποία εφαρμόζεται η δράση (έως 90%), δεν υπάρχει υποχρέωση εγκατάστασης νέων στοιχείων του τοπίου.

Κατά την εγκατάσταση, το ελάχιστο ύψος των δενδρυλλίων των επιλέξιμων στη δράση δέντρων (δασικών και καλλιεργούμενων), ανέρχεται στο ένα (1) μέτρο.

- β) Να συντηρούν σε καλή κατάσταση, από το επόμενο του έτους εγκατάστασής τους, τα νέα στοιχεία του τοπίου που εγκαταστάθηκαν στο πλαίσιο της δράσης, τουλάχιστον έως το έτος 2027, δηλαδή μέχρι το πέρας της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου 2023-2027.

γ) Στα δέντρα και στους θάμνους, τόσο κατά την εγκατάσταση όσο και κατά τη συντήρηση, απαγορεύεται η χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

2. Οι γεωργοί υποχρεούνται να διατηρούν στον περιβαλλοντικό φάκελο του άρθρου 7, φορολογικά παραστατικά αγοράς των δενδρυλλίων και φυταρίων και τυχόν άλλα παραστατικά που προβλέπονται στην εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ του άρθρου 92.

3. Επιλέξιμα στη δράση είναι τα δασικά είδη δέντρων και θάμνων του Πίνακα 1 καθώς και τα καλλιεργούμενα είδη δέντρων (μη δασικά) του Πίνακα 2.

Πίνακας 1 Επιλέξιμα δασικά είδη δέντρων και θάμνων				
ΔΑΣΙΚΟ ΕΙΔΟΣ - ΟΝΟΜΑΣΙΑ			ΔΕΝΤΡΟ	ΘΑΜΝΟΣ
1	Λεύκη (όλοι οι κλώνοι και τα υβρίδια)	Populus sp.	x	
2	Μελικοκκιά	Celtis australis	x	
3	Σκλήθρο κολλώδες	Alnus glutinosa	x	
4	Σκλήθρο καρδιόφυλλο	Alnus cordata	x	
5	Σορβιά πτηνών	Sorbus aucuparia	x	
6	Σορβιά αντιδυσεντερική	Sorbus torminalis	x	
7	Σορβιά οικιακή	Sorbus domestica	x	
8	Σφένδαμος ψευδοπλάτανος	Acer pseudoplatanus	x	
9	Σφένδαμος πλατανοειδής	Acer platanoides	x	
Πίνακας 1 Επιλέξιμα δασικά είδη δέντρων και θάμνων				
ΔΑΣΙΚΟ ΕΙΔΟΣ - ΟΝΟΜΑΣΙΑ			ΔΕΝΤΡΟ	ΘΑΜΝΟΣ
10	Σφένδαμος πεδινός	Acer campestre	x	
11	Φτελιά πεδινή	Ulmus campestris	x	

12	Φλαμουριά καρδιόσχημη	Tilia cordata	x	
13	Φράξος υψηλός	Fraxinus excelsior	x	
14	Καρυδιά βασιλική	Juglans regia	x	
15	Καρυδιά μαύρη	Juglans nigra	x	
16	Καστανιά κοινή	Castanea sativa	x	
17	Βατομουριά	Rubus sp.		x
18	Κράταιγος	Crataegus sp.	x	x
19	Κρασιά	Cornus sp.		x
20	Μουριά λευκή	Morus alba	x	
21	Μουριά μαύρη	Morus nigra	x	
22	Πεύκη κουκουναριά	Pinus pinea	x	
23	Αριά	Quercus ilex	x	
24	Δρυς απόδισκος	Quercus sessiliflora	x	
25	Δρυς βαλανιδιά	Quercus aegilops	x	
26	Δρυς ευθύφυλλος	Quercus cerris	x	
27	Δρυς πλατύφυλλος	Quercus conferta	x	
28	Δρυς χνοώδης	Quercus pubescens	x	
29	Πουρνάρι	Quercus coccifera	x	x
30	Χαρουπιά	Ceratonia siliqua	x	
31	Κυπάρισσος αειθαλής	Cupressus sempervirens	x	
32	Ιτιά	Salix sp.	x	
33	Μαστιχόδενδρο	Pistacia lentiscus v. chia		x
34	Σχίνος	Pistacia lentiscus		x
35	Κοκκορεβυθιά	Pistacia terebinthus	x	x

Πίνακας 2 Επιλέξιμα είδη καλλιεργούμενων δέντρων (μη δασικά)		
ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΟ ΕΙΔΟΣ (ΜΗ ΔΑΣΙΚΟ) – ΟΝΟΜΑΣΙΑ		
1	Αχλαδιά	Pyrus sp.
2	Μηλιά	Malus sp.
3	Κερασιά	Prunus avium
4	Συκιά	Ficus carica

Άρθρο 27

Ύψος ενίσχυσης

1. Το μέγιστο ύψος ενίσχυσης ορίζεται ως εξής:

	Κωδικός προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού	Μέγιστο ύψος ενίσχυσης (ευρώ/εκτάριο)
Δημιουργία νέων στοιχείων τοπίου (για το έτος εγκατάστασης)	31.2-9	250
Συντήρηση νέων στοιχείων τοπίου (για τα επόμενα της εγκατάστασης έτη)	31.2-10	50

2. Οι ενισχύσεις αφορούν το σύνολο των αγροτεμαχίων στα οποία δηλώνεται η δράση, συμπεριλαμβανομένης της έκτασης που αποτελεί περιοχή οικολογικής εστίασης και στην οποία έχουν εγκατασταθεί τα νέα στοιχεία του τοπίου, δέντρα ή/και θάμνοι, κατά περίπτωση.

3. Η πληρωμή θεωρείται ως ενίσχυση πρόσθετη της βασικής ενίσχυσης, λόγω των σημαντικών οικοσυστημικών υπηρεσιών που παρέχονται. Σε κάθε περίπτωση, εκτός των λοιπών όρων στήριξης, για την καταβολή της ενίσχυσης πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις χορήγησης. Ο δικαιούχος ενεργός γεωργός θα πρέπει να λαμβάνει βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα της παρέμβασης Π1-21, για το σύνολο ή μέρος των επιλέξιμων εκταρίων του για το σχετικό οικολογικό σχήμα, σύμφωνα με την παρ. 2γ του άρθρου 5 της παρούσας.

4. Σε περίπτωση υπερβάλλουσας ζήτησης, εφαρμόζονται τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 5».

Άρθρο 6

Δεσμεύσεις της Παρέμβασης 31.5

Αντικατάσταση της παρ. 2 του άρθρου 30

Η παρ. 2 του άρθρου 30 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η ελάχιστη πυκνότητα δένδρων ανέρχεται στα 5 δένδρα ανά εκτάριο, και η μέγιστη πυκνότητα δένδρων στα 250 δένδρα ανά εκτάριο. Η πυκνότητα φύτευσης ελέγχεται σε επίπεδο αγροτεμαχίου».

Άρθρο 7

Διευκρινίσεις για τις ψηφιακές εφαρμογές και απαλοιφή της αναφοράς στη δράση 31.6-IA λόγω συγχώνευσης δράσεων

Αντικατάσταση της παρ. 1 του άρθρου 32 και της παρ. 1 του άρθρου 34 του Τμήματος 1 του Κεφαλαίου 5

1. Η παρ. 1 του άρθρου 32 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στο πλαίσιο της δράσης, οι γεωργοί υποχρεούνται να κάνουν χρήση ψηφιακής εφαρμογής διαχείρισης εισροών και παρακολούθησης περιβαλλοντικών δεδομένων. Η ψηφιακή εφαρμογή που θα χρησιμοποιείται, συνιστάται να υποστηρίζει την περιβαλλοντική στόχευση της δράσης του οικολογικού προγράμματος 31.6 στην οποία συμμετέχει ο γεωργός, σύμφωνα με την περ. α) της παρ. 1, του άρθρου 34.

Οι ψηφιακές εφαρμογές που χρησιμοποιούνται, πληρούν τις προϋποθέσεις που περιγράφονται στο Στρατηγικό Σχέδιο (ΣΣ ΚΑΠ), όπως εξειδικεύονται σε εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ και αξιολογούνται από επιτροπή που συστήνεται στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Η λίστα των εγκεκριμένων ψηφιακών εφαρμογών περιλαμβάνεται σε σχετική εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ».

2. Η παρ. 1 του άρθρου 32 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οι γεωργοί οφείλουν:

α) Να εγγραφούν και να κάνουν χρήση της ψηφιακής εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 32, η οποία συνιστάται να υποστηρίζει τον τομέα τον οποίον αφορά η δράση του οικολογικού προγράμματος 31.6 που έχουν επιλέξει, σύμφωνα με τις κάτωθι κατηγορίες:

αα) Φυτοπροστασία (δράσεις 31.6-B, 31.6-Γ, 31.6-Δ, 31.6-E, 31.6-ΣΤ, 31.6-Z, 31.6-H, 31.6-Θ για ψεκασμούς και 31.6-ΙΓ),

ββ) θρέψη (δράσεις 31.6-Θ για λίπανση, 31.6-I και 31.6-ΙΒ),

β) να διαθέτουν Σχέδιο Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (ΣΠΔ) το οποίο καταρτίζεται βάσει της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης (ΕΑΕ) του έτους της αίτησης ενίσχυσης, για τα αγροτεμάχια για τα οποία έχουν δηλωθεί δράσεις του

οικολογικού προγράμματος 31.6. Στο ΣΠΔ αποτυπώνεται ο τρόπος εφαρμογής των πρακτικών που εφαρμόζει ο γεωργός στο πλαίσιο των δράσεων 31.6-B έως 31.6-ΙΓ, οι οποίες ομαδοποιούνται με βάση την περιβαλλοντική τους στόχευση στις κάτωθι κατηγορίες:

αα) Χρήση εναλλακτικών μεθόδων καταπολέμησης εχθρών (δράσεις 31.6-B, 31.6-Γ, 31.6-Δ και 31.6-ΙΓ),

ββ) ορθές γεωργικές πρακτικές για τη μείωση εισροών (δράσεις 31.6-E και 31.6-ΣΤ),

γγ) χρήση εξοπλισμού και αυτοματισμών για τη μείωση της ρύπανσης κατά την εφαρμογή των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και της λίπανσης (δράσεις 31.6-Z, 31.6-H και 31.6-Θ),

δδ) βελτίωση της διαχείρισης των θρεπτικών (δράσεις 31.6-I και 31.6-ΙΒ),

γ) να τηρούν περιβαλλοντικό φάκελο σύμφωνα με το άρθρο 7 της παρούσας».

Άρθρο 8

Προσθήκη εχθρού-στόχου για την αχλαδιά

Αντικατάσταση άρθρων 41 και 44

του Τμήματος 3 του Κεφαλαίου 5

1. Το άρθρο 41 του Τμήματος 3 «Δράση 31.6-Γ Εξαπόλυση ωφέλιμων αρπακτικών εντόμων και ακάρεων» του Κεφαλαίου 5 «Παρέμβαση Π1-31.6 Ενίσχυση παραγωγών για την παραγωγή φιλικών για το περιβάλλον πρακτικών διαχείρισης, με τη χρήση ψηφιακής εφαρμογής διαχείρισης εισροών και περιβαλλοντικών παραμέτρων», αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Άρθρο 41

Περιγραφή

1. Η ενισχυόμενη, εναλλακτική της χημικής, μέθοδος φυτοπροστασίας, συνίσταται στην αντιμετώπιση των εχθρών - στόχων των καλλιεργειών μέσω της εξαπόλυσης ωφέλιμων αρπακτικών εντόμων και ακάρεων. Συγκεκριμένα, οι γεωργοί εφαρμόζουν εγκεκριμένα φυτοπροστατευτικά σκευάσματα με ωφέλιμα αρπακτικά έντομα και ακάρεια για την αντιμετώπιση:

- Των τετράνυχων (ενδεικτικά *Tetranychus* sp., *Tetranychus urticae*, *Tetranychus turkestani*, *Panonychus ulmi*, *Panonychus citri*) στην περίπτωση της ροδακινιάς, νεκταρινιάς, κερασιάς, μηλιάς και αχλαδιάς,

- της ψύλλας της αχλαδιάς (*Cacopsylla pyri*) στην περίπτωση της αχλαδιάς,

- ενός εχθρού εκ των κοκκοειδών (ενδεικτικά *Aonidiella aurantii*, *Aspidiotus nerii*, *Parlatoria oleae*, *Ceroplastes* spp, *Coccus* spp, *Planococcus citri*, *Pseudococcus adonidum*), αλευρωδών (ενδεικτικά *Aleurothrixus floccosus*, *Aleurocanthus spiniferus*, *Dialeurodes citri*, *Parabemisia myricae*), αφίδων (ενδεικτικά *Aphis spiraecola*, *Myzus persicae*, *Toxoptera aurantii*) ή των τετράνυχων (ενδεικτικά *Tetranychus* sp, *Panonychus citri*) στην περίπτωση των εσπεριδοειδών.

2. Στόχος της δράσης είναι να υποκατασταθεί η χημική καταπολέμηση των ανωτέρω εχθρών - στόχων, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στη βελτίωση της ποιότητας των υδατικών πόρων και στην ανάκαμψη της βιοποικιλότητας στους οπωρώνες στους οποίους θα εφαρμοστεί η δράση».

2. Το άρθρο 44 του Τμήματος 3 «Δράση 31.6-Γ Εξαπόλυση ωφέλιμων αρπακτικών εντόμων και ακάρεων» του Κεφαλαίου 5 «Παρέμβαση Π1-31.6 Ενίσχυση παραγωγών για την παραγωγή φιλικών για το περιβάλλον πρακτικών διαχείρισης, με τη χρήση ψηφιακής εφαρμογής διαχείρισης εισροών και περιβαλλοντικών παραμέτρων», αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Άρθρο 44

Ύψος ενίσχυσης

1. Το μέγιστο ύψος ενίσχυσης ορίζεται ως εξής:

Καλλιέργεια	Κωδικός προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού	Μέγιστο ύψος ενίσχυσης (ευρώ/εκτάριο)
Ροδακινιά, Νεκταρινιά, Κερασιά, Μηλιά, Αχλαδιά - τετράνυχτοι	31.6-7	358
Αχλαδιά - ψύλλα	31.6-8	300
Εσπεριδοειδή - κοκκοειδή, αλευρώδεις, αφίδες	31.6-25	399
Εσπεριδοειδή - τετράνυχτοι	31.6-26	951

2. Οι ενισχύσεις χορηγούνται ως αποζημιώσεις έναντι του συνόλου ή μέρους των πρόσθετων δαπανών που πραγματοποιήθηκαν και του διαφυγόντος εισοδήματος ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων της δράσης.

3. Σε περίπτωση υπερβάλλουσας ζήτησης, εφαρμόζονται τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 5.»

Άρθρο 9

Συγχώνευση δράσεων για λιπάσματα βραδείας αποδέσμευσης, λιπάσματα με παρεμποδιστές και λιπάσματα με βιοδιεγέρτες Αντικατάσταση Τμήματος 10 του Κεφαλαίου 5

Το Τμήμα 10 «Δράση 31.6-Ι Χρήση λιπασμάτων βραδείας αποδέσμευσης» του Κεφαλαίου 5 «Παρέμβαση Π1-31.6 Ενίσχυση παραγωγών για την παραγωγή φιλικών για το περιβάλλον πρακτικών διαχείρισης, με τη χρήση ψηφιακής εφαρμογής διαχείρισης εισροών και περιβαλλοντικών παραμέτρων», αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Τμήμα 10

Δράση 31.6-Ι Χρήση λιπασμάτων βραδείας αποδέσμευσης ή/και λιπασμάτων με παρεμποδιστές ή/και λιπασμάτων με βιοδιεγέρτες

Άρθρο 69

Περιγραφή

1. Η δράση συνίσταται στην εφαρμογή λιπασμάτων βραδείας αποδέσμευσης ή/και λιπασμάτων με παρεμποδιστές ή/και λιπασμάτων με βιοδιεγέρτες. Στο πλαίσιο της δράσης, ο γεωργός μπορεί να επιλέξει να εφαρμόσει είτε έναν είτε περισσότερους εκ των ως άνω τύπων λιπασμάτων, όπως αυτά καθορίζονται στις παραγράφους 5, 6 και 7.

2. Τα λιπάσματα βραδείας ή ελεγχόμενης αποδέσμευσης αποτελούν ειδικού τύπου λιπάσματα τα οποία εναρμονίζουν την απελευθέρωση των ανόργανων θρεπτικών από το λίπασμα, με τις ανάγκες του φυτού, βελτιώνοντας έτσι την αποδοτικότητά τους και μειώνοντας το περιβαλλοντικό και κλιματικό αποτύπωμα της γεωργικής εκμετάλλευσης. Περιέχουν θρεπτικά στοιχεία, κυρίως άζωτο, σε μορφή που καθυστερεί την αρχική τους διαθεσιμότητα στο φυτό, εξασφαλίζοντας με τον τρόπο

αυτό, συνεχή παροχή και καλύτερη αξιοποίηση του αζώτου από το φυτό για μεγάλα χρονικά διαστήματα. Πέραν των θετικών αποτελεσμάτων για την παραγωγή, τα λιπάσματα βραδείας ή ελεγχόμενης αποδέσμευσης έχουν βελτιωμένο περιβαλλοντικό προφίλ σε σχέση με τα αντίστοιχα κοινά λιπάσματα δεδομένου ότι η εφαρμογή τους συμβάλει αφενός στη μείωση της διάχυτης ρύπανσης του εδάφους και των υδάτων λόγω μειωμένης επιφανειακής απορροής των ευκίνητων νιτρικών αλάτων, αφετέρου στη μείωση της ρύπανσης του αέρα λόγω των μειωμένων εκπομπών πτητικής αμμωνίας.

3. Τα λιπάσματα με παρεμποδιστές/αναστολείς είναι ειδικού τύπου λιπάσματα τα οποία βελτιώνουν τον τρόπο αποδέσμευσης των θρεπτικών στοιχείων του προϊόντος που παρέχει θρεπτικά στοιχεία προς τα φυτά, επιβραδύνοντας ή διακόπτοντας τη δραστηριότητα συγκεκριμένων μικροοργανισμών ή ενζύμων. Οι αναστολείς νιτροποίησης, αναστέλλουν τη βιολογική οξείδωση του αμμωνιακού αζώτου ($\text{NH}_3 - \text{N}$) προς άζωτο σε μορφή νιτρώδους (NO_2^-), επιβραδύνοντας έτσι τον σχηματισμό αζώτου σε μορφή νιτρικού (NO_3^-). Αντίστοιχα, οι αναστολείς απονίτρωσης αναστέλλουν τον σχηματισμό υποξειδίου του αζώτου (N_2O), καθυστερώντας ή εμποδίζοντας τη μετατροπή των νιτρικών ιόντων (NO_3^-) σε διάζωτο (N_2), αφήνοντας ανεπηρέαστη τη διαδικασία νιτροποίησης. Οι αναστολείς ουρεάσης, αναστέλλουν την υδρολυτική δράση του ενζύμου ουρεάση επί της ουρίας ($\text{CH}_4\text{N}_2\text{O}$), με κύριο στόχο τη μείωση της πτητικοποίησης της αμμωνίας. Η καθυστέρηση αυτή είναι ιδιαίτερα χρήσιμη όταν η ουρία εφαρμόζεται στην επιφάνεια του εδάφους χωρίς ενσωμάτωση. Τα λιπάσματα με αναστολέα διασφαλίζουν τη διαθεσιμότητα του αζώτου στα φυτά για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, καθώς περιορίζουν τις απώλειες αζώτου, και επομένως το καθιστούν διαθέσιμο στο φυτό σύμφωνα με τις πραγματικές τους ανάγκες σε θρέψη.

Πέραν των θετικών αποτελεσμάτων για την παραγωγή, τα λιπάσματα με παρεμποδιστή/αναστολέα έχουν βελτιωμένο περιβαλλοντικό προφίλ σε σχέση με τα αντίστοιχα κοινά λιπάσματα δεδομένου ότι η εφαρμογή τους συμβάλει αφενός στη μείωση της διάχυτης ρύπανσης εδάφους και υδάτων λόγω μειωμένης επιφανειακής απορ-

ροής των ευκίνητων νιτρικών αλάτων και στη μείωση της εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου λόγω μειωμένων εκπομπών υποξειδίου του αζώτου (N₂O) (για τα λιπάσματα με αναστολέα νιτροποίησης και απονίτρωσης), αφετέρου στη μείωση της ρύπανσης του αέρα λόγω των μειωμένων εκπομπών πτητικής αμμωνίας (για τα λιπάσματα με αναστολέα ουρεάσης).

4. Τα λιπάσματα με βιοδιεγέρτες φυτών είναι ειδικού τύπου λιπάσματα που διεγείρουν τις διαδικασίες θρέψης του φυτού ανεξάρτητα από την περιεκτικότητα του προϊόντος σε θρεπτικά στοιχεία, με σκοπό τη βελτίωση ενός ή περισσότερων χαρακτηριστικών του φυτού ή της ριζόσφαιρας του φυτού όπως η αντοχή στις αβιοτικές καταπονήσεις, η αποδοτικότητα της χρήσης των θρεπτικών στοιχείων, τα χαρακτηριστικά ποιότητας και η διαθεσιμότητα των θρεπτικών στοιχείων που συγκρατούνται στο έδαφος ή στη ριζόσφαιρα.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ιδιότητα των βιοδιεγερτών να αυξάνουν την ανθεκτικότητα των φυτών στις αβιοτικές καταπονήσεις, ιδιαιτέρως στις καταπονήσεις λόγω υδατικού και θερμικού στρες καθώς και στις δυσμενείς συνθήκες που δημιουργούνται στη ριζόσφαιρα λόγω πλημμυρικών φαινομένων και υψηλής αλατότητας εδάφους, οι οποίες αναμένεται να λαμβάνουν χώρα όλο και συχνότερα τα επόμενα χρόνια λόγω της κλιματικής αλλαγής.

5. Στα λιπάσματα βραδείας ή ελεγχόμενης αποδέσμευσης που δύνανται να ενισχυθούν στο πλαίσιο της παρούσας δράσης, περιλαμβάνονται οι ακόλουθες κατηγορίες προϊόντων:

α) Κατηγορία 1: Προϊόντα λίπανσης της ΕΕ, σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2019/1009 (προϊόντα λίπανσης που φέρουν σήμανση CE), τα οποία ανήκουν στην Κατηγορία Λειτουργίας Προϊόντων ΚΛΠ 1 (Λίπασμα) ή ΚΛΠ 7 (Σύμμεκτο προϊόν λίπανσης) και αποτελούνται από Συστατικά Υλικά ΚΣΥ 1 (Ουσίες και μείγματα παρθένων υλικών) μαζί με ΚΣΥ 8 (Πολυμερή θρεπτικών στοιχείων) ή/και ΚΣΥ 9 (Πολυμερή άλλα από τα πολυμερή θρεπτικών στοιχείων).

β) Κατηγορία 2:

Κατηγορία 2α: Λιπάσματα νέου τύπου τα οποία κυκλοφορούν στην αγορά με δράση βραδείας αποδέσμευσης, βάσει της υπ' αρ. 291180/11034/19.9.2002 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Γεωργίας «Άδειες κυκλοφορίας νέων τύπων λιπασμάτων» (Β' 1274), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 257921/15.6.2004 κοινή απόφαση των Υφυπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 955). Τα λιπάσματα νέου τύπου με δράση βραδείας αποδέσμευσης πρέπει να περιλαμβάνονται υποχρεωτικά στο «Μητρώο Αδειών Κυκλοφορίας Νέου Τύπου Λιπασμάτων», διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ: <http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/crop-production/lipasmata/278-mitroa>.

Κατηγορία 2β: Λιπάσματα τύπου (Λ.Τ.) με πολυμερή/ελεγχόμενης αποδέσμευσης/επικαλυμμένα (Λ.Τ. (Π IV)), βάσει της υπ' αρ. 50424/21.2.2025 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Κυκλοφορία λιπασμάτων και προϊόντων που δεν θεωρούνται λιπάσματα στη χώρα» (Β' 1074), η οποία κατήργησε την υπ' αρ. 217217/8.1.2004 (Β' 35) απόφαση του Υπουργού Γεωργίας.

6. Στα λιπάσματα με παρεμποδιστή/αναστολέα που δύ-

νεται να ενισχυθούν στο πλαίσιο της παρούσας δράσης, περιλαμβάνονται οι ακόλουθες κατηγορίες προϊόντων:

α) Κατηγορία 1:

Κατηγορία 1α: Προϊόντα λίπανσης της ΕΕ, σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2019/1009 (προϊόντα λίπανσης που φέρουν σήμανση CE) με αναστολέα νιτροποίησης ή ουρεάσης ή απονίτρωσης, τα οποία ανήκουν στην Κατηγορία Λειτουργίας Προϊόντος ΚΛΠ 5 (Αναστολέας).

Κατηγορία 1β: Προϊόντα λίπανσης της ΕΕ, σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2019/1009 (προϊόντα λίπανσης που φέρουν σήμανση CE), τα οποία ανήκουν στις Κατηγορίες Λειτουργίας Προϊόντος ΚΛΠ 1 (Λίπασμα) με αναστολείς νιτροποίησης ή ουρεάσης ή απονίτρωσης για τους οποίους ισχύουν οι κανόνες του σημείου 4 της ΚΣΥ 1 στο παράρτημα II μέρος II του Καν. (ΕΕ) 2019/1009.

Κατηγορία 1γ: Προϊόντα λίπανσης της ΕΕ, σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2019/1009 (προϊόντα λίπανσης που φέρουν σήμανση CE), τα οποία ανήκουν στις Κατηγορίες Λειτουργίας Προϊόντος ΚΛΠ 7 (Σύμμεκτο προϊόν λίπανσης) που το ένα τουλάχιστον προϊόν λίπανσης ανήκει στην Κατηγορία 1α ή 1β.

β) Κατηγορία 2:

Κατηγορία 2α: Νέου τύπου λιπάσματα με παρεμποδιστή, τα οποία κυκλοφορούν στην αγορά βάσει της υπ' αρ. 291180/11034/19.9.2002 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Γεωργίας «Άδειες κυκλοφορίας νέων τύπων λιπασμάτων» (Β' 1274), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 257921/15-6-2004 κοινή απόφαση των Υφυπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 955).

Τα νέου τύπου λιπάσματα με παρεμποδιστή, πρέπει να περιλαμβάνονται υποχρεωτικά στο «Μητρώο Αδειών Κυκλοφορίας Νέου Τύπου Λιπασμάτων», διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ:

<http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/crop-production/lipasmata/278-mitroa>

Κατηγορία 2β: Λιπάσματα τύπου (Λ.Τ.) με αναστολείς (Λ.Τ. (Π IV)), βάσει της υπ' αρ. 50424/21.2.2025 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Κυκλοφορία λιπασμάτων και προϊόντων που δεν θεωρούνται λιπάσματα στη χώρα» (Β' 1074), η οποία κατήργησε την υπ' αρ. 217217/8-1-2004 (Β' 35) απόφαση του Υπουργού Γεωργίας.

γ) Κατηγορία 3: Λιπάσματα ΕΚ με αναστολείς.

7. Στα λιπάσματα με βιοδιεγέρτες φυτών που δύνανται να ενισχυθούν στο πλαίσιο της παρούσας δράσης, περιλαμβάνονται οι ακόλουθες κατηγορίες προϊόντων:

α) Κατηγορία 1: Προϊόντα λίπανσης της ΕΕ, σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2019/1009 (προϊόντα λίπανσης που φέρουν σήμανση CE) τα οποία ανήκουν στην ΚΛΠ 7 (Σύμμεκτο προϊόν λίπανσης που περιέχει έναν ή περισσότερους βιοδιεγέρτες φυτών που ανήκουν στην ΚΛΠ 6).

β) Κατηγορία 2:

Κατηγορία 2α: Νέου τύπου λιπάσματα τα οποία περιέχουν ουσίες βοηθητικές της ανάπτυξης των φυτών όπως φυτορμόνες, ένζυμα, ρυθμιστές, βιταμίνες, πρωτεΐνες, αμινοξέα και άλλες παρόμοιες ουσίες που συμβάλουν στην ανάπτυξη του φυτού και βελτιώνουν την ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων, σε συνδυασμό με έναν ή και περισσότερους τύπους λιπασμάτων των ομάδων α' - δ'

(το ελάχιστον έναν) του άρθρου 4α της υπ' αρ. 257921/15.6.2004 κοινής απόφασης των Υφυπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 955), τα οποία κυκλοφορούν στην αγορά βάσει της υπ' αρ. 291180/11034/19.9.2002 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Γεωργίας «Άδειες κυκλοφορίας νέων τύπων λιπασμάτων» (Β' 1274), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 257921/15.6.2004 (Β' 955). Τα νέου τύπου λιπάσματα με ουσίες βοηθητικές της ανάπτυξης των φυτών πρέπει να περιλαμβάνονται υποχρεωτικά στο «Μητρώο Αδειών Κυκλοφορίας Νέου Τύπου Λιπασμάτων», διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του ΥΠΑ-ΑΤ: <http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/crop-production/lipasmata/278-mitroa>.

Κατηγορία 2β: Λιπάσματα τύπου (Λ.Τ.) με βιοδιεγέρτες, ουσίες βοηθητικές της ανάπτυξης των φυτών (Λ.Τ. (Π VII)), βάσει της υπ' αρ. 50424/21.2.2025 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Κυκλοφορία λιπασμάτων και προϊόντων που δεν θεωρούνται λιπάσματα στη χώρα» (Β' 1074), η οποία κατήργησε την υπ' αρ. 217217/8.1.2004 (Β' 35) απόφαση του Υπουργού Γεωργίας.

Άρθρο 70

Υποχρεωτικές απαιτήσεις

Δεν υπάρχει σχετική υποχρέωση.

Άρθρο 71

Δεσμεύσεις

1. Στο πλαίσιο της δράσης, οι γεωργοί δεσμεύονται:

α) Να κάνουν αποκλειστική χρήση των λιπασμάτων βραδείας ή ελεγχόμενης αποδέσμευσης ή/και των λιπασμάτων με παρεμποδιστές/αναστολείς ή/και των λιπασμάτων με βιοδιεγέρτες του άρθρου 69 στα αγροτεμάχια της δράσης. Για τις καλλιέργειες που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Χ της υπ' αρ. 1848/278812/8.10.2021 απόφασης του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης» (Β' 4855) ή στο Κεφάλαιο Β' του Παραρτήματος της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΓρΕΓΥ/38552/265/25.4.2019 κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών, Υγείας, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Πρόγραμμα Δράσης περιοχών που έχουν χαρακτηριστεί ως ευπρόσβλητες ζώνες από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης σύμφωνα με το άρθρο 2 της οικ. 19652/1906/1999 κοινή υπουργική απόφαση (Β' 1575), όπως ισχύει, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ «για την προστασία των υδάτων από

τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης» του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 1991 των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει» (Β' 1496), κατά περίπτωση, για τον υπολογισμό της ποσότητας λιπάσματος ανά εκτάριο, λαμβάνεται υπόψη η συμβουλή θρέψης που παρέχεται από την ψηφιακή εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 32, σύμφωνα με τη δράση 31.6-A καθώς και η αζωτούχος λίπανση (μονάδες αζώτου N) ανά καλλιέργεια των παραπάνω θεσμικών πλαισίων. Για τις καλλιέργειες που δεν περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Χ της υπ' αρ. 1848/278812/8.10.2021 απόφασης του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 4855) ή στο Κεφάλαιο Β' του Παραρτήματος της υπό στοιχεία ΠΕΝ/ΓρΕΓΥ/38552/265/25-4-2019 κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών, Υγείας, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 1496), κατά περίπτωση, για τον υπολογισμό της ποσότητας λιπάσματος ανά εκτάριο, λαμβάνεται υπόψη η συμβουλή θρέψης που παρέχεται από την ψηφιακή εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 32, σύμφωνα με τη δράση 31.6-A.

Στην περίπτωση συνδυαστικής εφαρμογής περισσότερων του ενός εκ των ως άνω τύπων λιπασμάτων, η ποσότητα αζώτου ανά εκτάριο αναφέρεται στο άθροισμα των ποσοτήτων αζώτου που περιέχεται σε κάθε έναν από τους εφαρμοζόμενους τύπους λιπάσματος εντός του έτους της αίτησης.

β) να διατηρούν στον περιβαλλοντικό φάκελο του άρθρου 7, τα φορολογικά παραστατικά αγοράς των λιπασμάτων βραδείας ή ελεγχόμενης αποδέσμευσης ή/και των λιπασμάτων με παρεμποδιστές/αναστολείς ή/και των λιπασμάτων με βιοδιεγέρτες, κατά περίπτωση, τα οποία εφάρμοσαν στη γεωργική τους εκμετάλλευση κατά το έτος της αίτησης. Από τα φορολογικά παραστατικά πρέπει να προκύπτει η ποσότητα του λιπάσματος που εφαρμόστηκε από τον γεωργό στο πλαίσιο της δράσης.

2. Η πληροφορία ότι πρόκειται για λίπασμα βραδείας ή ελεγχόμενης αποδέσμευσης ή για λίπασμα με παρεμποδιστές/αναστολείς ή για λίπασμα με βιοδιεγέρτες, κατά περίπτωση, πρέπει να αναγράφεται στην ετικέτα του προϊόντος και στα φορολογικά παραστατικά αγοράς. Σε περίπτωση που δεν είναι εφικτή η αναγραφή της ως άνω πληροφορίας επί των φορολογικών παραστατικών, δύναται να προσκομίζεται βεβαίωση του προμηθευτή για την κατηγορία στην οποία ανήκει το συγκεκριμένο λίπασμα.

Άρθρο 72

Ύψος ενίσχυσης

1. Το μέγιστο ύψος ενίσχυσης ορίζεται ως εξής:

Καλλιεργητική ομάδα	Κωδικός προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού	Μέγιστο ύψος ενίσχυσης (ευρώ/εκτάριο)
Αροτραίες	31.6-16	45
Κηπευτικά και μόνιμες καλλιέργειες	31.6-17	60

2. Οι ενισχύσεις χορηγούνται ως αποζημιώσεις έναντι του συνόλου ή μέρους των πρόσθετων δαπανών που πραγματοποιήθηκαν ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων της δράσης.

3. Σε περίπτωση υπερβάλλουσας ζήτησης, εφαρμόζονται τα οριζόμενα στην παράγραφο 5 του άρθρου 5 της παρούσας.».

Άρθρο 10**Κατάργηση Τμήματος 11 του Κεφαλαίου 5**

Το Τμήμα 11 «Δράση 31.6-ΙΑ Χρήση λιπασμάτων με παρεμποδιστές» με τα άρθρα 73, 74, 75 και 76 αυτού, του Κεφαλαίου 5 «Παρέμβαση Π1-31.6 Ενίσχυση παραγωγών για την παραγωγή φιλικών για το περιβάλλον πρακτικών διαχείρισης, με τη χρήση ψηφιακής εφαρμογής διαχείρισης εισροών και περιβαλλοντικών παραμέτρων», καταργείται.

Άρθρο 11

Διαχωρισμός δράσης για προϊόντα με βιοδιεγέρτες από τη δράση για λιπάσματα με βιοδιεγέρτες

Αντικατάσταση Τμήματος 12 του Κεφαλαίου 5

Το Τμήμα 12 «Δράση 31.6-ΙΒ Χρήση προϊόντων ή λιπασμάτων με βιοδιεγέρτες» του Κεφαλαίου 5 «Παρέμβαση Π1-31.6 Ενίσχυση παραγωγών για την παραγωγή φιλικών για το περιβάλλον πρακτικών διαχείρισης, με τη χρήση ψηφιακής εφαρμογής διαχείρισης εισροών και περιβαλλοντικών παραμέτρων», αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Τμήμα 12

Δράση 31.6-ΙΒ Χρήση προϊόντων με βιοδιεγέρτες

Άρθρο 77**Περιγραφή**

1. Οι βιοδιεγέρτες φυτών είναι προϊόντα που διεγείρουν τις διαδικασίες θρέψης του φυτού ανεξάρτητα από την περιεκτικότητα του προϊόντος σε θρεπτικά στοιχεία, με σκοπό τη βελτίωση ενός ή περισσότερων χαρακτηριστικών του φυτού ή της ριζόσφαιρας του φυτού όπως η αντοχή στις αβιοτικές καταπονήσεις, η αποδοτικότητα της χρήσης των θρεπτικών στοιχείων, τα χαρακτηριστικά ποιότητας και η διαθεσιμότητα των θρεπτικών στοιχείων που συγκρατούνται στο έδαφος ή στη ριζόσφαιρα.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ιδιότητα των βιοδιεγερτών να αυξάνουν την ανθεκτικότητα των φυτών στις αβιοτικές καταπονήσεις, ιδιαιτέρως στις καταπονήσεις λόγω υδατικού και θερμικού στρες καθώς και στις δυσμενείς συνθήκες που δημιουργούνται στη ριζόσφαιρα λόγω πλημμυρικών φαινομένων και υψηλής αλατότητας εδάφους, οι οποίες αναμένεται να λαμβάνουν χώρα όλο και συχνότερα τα επόμενα χρόνια λόγω της κλιματικής αλλαγής.

2. Στα προϊόντα με βιοδιεγέρτες φυτών που δύναται να ενισχυθούν στο πλαίσιο της παρούσας δράσης, περιλαμβάνονται οι ακόλουθες κατηγορίες προϊόντων:

α) Κατηγορία 1: Προϊόντα λίπανσης της ΕΕ, σύμφωνα με τον Καν. (ΕΕ) 2019/1009 (προϊόντα λίπανσης που φέρουν σήμανση CE) τα οποία ανήκουν στην Κατηγορία Λειτουργίας Προϊόντος ΚΛΠ 6 (Βιοδιεγέρτης φυτών) και συγκεκριμένα στην 6(A) (Μικροβιακός διεγέρτης φυτών) και ΚΛΠ 6(B) (Μη μικροβιακός διεγέρτης φυτών).

β) Κατηγορία 2: Προϊόντα με βιοδιεγέρτες, ουσίες βοηθητικές της ανάπτυξης των φυτών, τα οποία κυκλοφορούν στην αγορά για χρήση στη γεωργία βάσει της 50424/21.2.2025 (Β' 1074) απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Κυκλοφορία λιπασμάτων και προϊόντων που δεν θεωρούνται λιπάσματα στη χώρα» (Παράρτημα VII), η οποία κατήργησε την υπ' αρ. 217217/8.1.2004 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας (Β' 35).

Άρθρο 78

Υποχρεωτικές απαιτήσεις

Δεν υπάρχει σχετική υποχρέωση.

Άρθρο 79

Δεσμεύσεις

1. Στο πλαίσιο της δράσης οι γεωργοί δεσμεύονται:

α) Να κάνουν χρήση των προϊόντων με βιοδιεγέρτες του άρθρου 77 της παρούσας στα αγροτεμάχια της δράσης. Για τον υπολογισμό της ποσότητας ανά εκτάριο, λαμβάνεται υπόψη η συνιστώμενη δόση και ο αριθμός εφαρμογών που αναγράφεται στην ετικέτα του προϊόντος, ανάλογα με την καλλιέργεια.

β) Να διατηρούν στον περιβαλλοντικό φάκελο του άρθρου 7 τα φορολογικά παραστατικά αγοράς των προϊόντων με βιοδιεγέρτες τα οποία εφαρμόσαν στη γεωργική τους εκμετάλλευση κατά το έτος της αίτησης. Από τα φορολογικά παραστατικά πρέπει να προκύπτει η ποσότητα του προϊόντος που εφαρμόστηκε από τον γεωργό στο πλαίσιο της δράσης.

2. Η πληροφορία ότι πρόκειται για προϊόν με βιοδιεγέρτη ή με ουσίες βοηθητικές της ανάπτυξης των φυτών, πρέπει να αναγράφεται στην ετικέτα του προϊόντος και στα φορολογικά παραστατικά αγοράς. Σε περίπτωση που δεν είναι εφικτή η αναγραφή της ως άνω πληροφορίας επί των φορολογικών παραστατικών, δύναται να προσκομίζεται βεβαίωση του προμηθευτή για την κατηγορία στην οποία ανήκει το συγκεκριμένο προϊόν λίπανσης.

Άρθρο 80

Ύψος ενίσχυσης

1. Το μέγιστο ύψος ενίσχυσης ορίζεται ως εξής:

Καλλιεργητική ομάδα	Κωδικός προβλεπόμενου μοναδιαίου ποσού	Μέγιστο ύψος ενίσχυσης (ευρώ/εκτάριο)
Αροτραίες	31.6-20	30
Κηπευτικά και μόνιμες καλλιέργειες	31.6-21	60

2. Οι ενισχύσεις χορηγούνται ως αποζημιώσεις έναντι του συνόλου ή μέρους των πρόσθετων δαπανών που πραγματοποιήθηκαν ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων της δράσης.

3. Σε περίπτωση υπερβάλλουσας ζήτησης, εφαρμόζονται τα οριζόμενα στην παράγραφο 5 του άρθρου 5.».

Άρθρο 12

Τροποποίηση κυρώσεων σε περίπτωση διαπίστωσης προσδιορισθείσας έκτασης μικρότερης της δηλωθείσας
Τροποποίηση παρ. 3 και 4 του άρθρου 91

Οι παρ. 3 και 4 του άρθρου 91 αντικαθίστανται ως ακολούθως:

«3. Εφόσον η δηλωθείσα έκταση υπερβαίνει την προσδιορισθείσα έκταση για μια καλλιεργητική ομάδα, η ενίσχυση υπολογίζεται με βάση τα προβλεπόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 9 της υπ' αρ. 519/135068/5.5.2023 απόφασης του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός οριζοντίων θεμάτων για την εφαρμογή των παρεμβάσεων άμεσων ενισχύσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 και το Στρατηγικό Σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ 2023-2027» (Β' 3071).

4. Οστόσο, στις περιπτώσεις ύπαρξης διαφοράς μεταξύ της συνολικής προσδιορισθείσας έκτασης και της συνολικής έκτασης που δηλώνεται για ενίσχυση, εφαρμόζεται η παρ. 4 του άρθρου 9 της υπ' αρ. 519/135068/5.5.2023 απόφασης του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.»

Άρθρο 13

Τροποποίηση γενικών κυρώσεων που αφορούν όλες τις δράσεις
Τροποποίηση παρ. 1 του άρθρου 91Α

Η παρ. 1 του άρθρου 91Α αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«1. Γενικές κυρώσεις που αφορούν όλες τις δράσεις:

α) Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι δεν τηρούνται στον περιβαλλοντικό φάκελο ή δεν προσκομίζονται τα προβλεπόμενα ανά δράση φορολογικά ή ισοδύναμα παραστατικά (αγοράς εισροών ή/και υλικών ή/και εξοπλισμού, παροχής υπηρεσιών), δεν καταβάλλεται η οικονομική ενίσχυση της δράσης στην οποία αφορούν.

β) Ελλιπής τήρηση περιβαλλοντικού φακέλου της παρ. 2 του άρθρου 7, με την εξαίρεση των παραστατικών της ως άνω περ. α), οδηγεί σε μείωση κατά 10% της ενίσχυσης της δράσης, την οποία αφορά η έλλειψη.

γ) Σε περίπτωση διαπίστωσης χρήσης χημικών (συνθετικών) εισροών φυτοπροστασίας ή/και λίπανσης, η χρήση των οποίων δεν επιτρέπεται στο πλαίσιο της εκάστοτε δράσης, επιβάλλεται κύρωση που ισούται με μείωση της οικονομικής ενίσχυσης κατά 30% της δράσης για την οποία δεν τηρήθηκε η απαγόρευση χρήσης χημικών εισροών.»

Άρθρο 14

Τροποποίηση κυρώσεων της παρέμβασης 31.2
Τροποποίηση παρ. 3 του άρθρου 91Α

Η παρ. 3 του άρθρου 91Α αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«3. Κυρώσεις για την παρέμβαση 31.2 «Επέκταση της εφαρμογής περιοχών οικολογικής εστίασης:

α) Στο πλαίσιο των δράσεων 31.2-Α και 31.2-Β, σε περίπτωση απόκλισης του ελάχιστου ποσοστού της έκτασης της περιοχής οικολογικής εστίασης που διαπιστώνεται

σε σχέση με το ελάχιστο απαιτούμενο ποσοστό της δέσμευσης, επιβάλλονται οι κάτωθι κυρώσεις:

- Κύρωση που ισούται με μείωση της οικονομικής ενίσχυσης κατά 10% για απόκλιση έως και 30%,
- κύρωση που ισούται με μείωση της οικονομικής ενίσχυσης κατά 30% για απόκλιση άνω του 30%, και έως 50%,
- μη καταβολή της οικονομικής ενίσχυσης για απόκλιση άνω του 50%.

β) Στο πλαίσιο της δράσης 31.2-Α, στην περίπτωση χρήσης ψυχανθών ως περιοχής οικολογικής εστίασης, εφόσον διαπιστωθεί ότι δεν τηρείται το ελάχιστο απαιτούμενο ποσοστό του 6% σε μη παραγωγικές εκτάσεις, δηλαδή γη υπό αγρανάπαυση και ανθοφόρες ζώνες, επιβάλλεται κύρωση που ισούται με μείωση της οικονομικής ενίσχυσης κατά 20%.

γ) Στο πλαίσιο της δράσης 31.2-Α, στην περίπτωση εγκατάστασης ή διατήρησης ζώνης ανθοφόρων φυτών-ξενιστών, εφόσον διαπιστωθεί απόκλιση στο ελάχιστο ποσοστό εμπλουτισμού των περιοχών οικολογικής εστίασης με φυτά-ξενιστές σε σχέση με το ελάχιστο απαιτούμενο ποσοστό της δέσμευσης, επιβάλλεται κύρωση που ισούται με μείωση της οικονομικής ενίσχυσης η οποία αφορά τον εμπλουτισμό με φυτά-ξενιστές:

- Κατά 10% για απόκλιση έως και 30%,
- μη καταβολή της οικονομικής ενίσχυσης για απόκλιση άνω του 30%.

δ) Στο πλαίσιο της δράσης 31.2-Α, στην περίπτωση εγκατάστασης ή διατήρησης ζώνης ανθοφόρων φυτών-ξενιστών, εφόσον για τον εμπλουτισμό των περιοχών οικολογικής εστίασης με φυτά-ξενιστές διαπιστωθεί ότι δεν εφαρμόζονται τα αναφερόμενα στις παρ. 3 και 4 του άρθρου 22, επιβάλλεται κύρωση που ισούται με μείωση της ενίσχυσης η οποία αφορά τον εμπλουτισμό με φυτά-ξενιστές (20 €/Ha) κατά 30%.

ε) Για τον υπολογισμό της ελάχιστης απαιτούμενης έκτασης της εφαρμογής περιοχών οικολογικής εστίασης στο πλαίσιο των δράσεων 31.2-Α και 31.2-Β, καθώς και του ελάχιστου απαιτούμενου ποσοστού εμπλουτισμού των περιοχών οικολογικής εστίασης με φυτά-ξενιστές στο πλαίσιο της δράσης 31.2-Α, των ως άνω περ. β), γ) και δ), καθορίζεται όριο ανοχής 10% εντός του οποίου δεν επιβάλλονται κυρώσεις.

στ) Στο πλαίσιο της δράσης 31.2-Β, σε περίπτωση διαπίστωσης δασικών δέντρων ή θάμνων, κατά περίπτωση, καθώς και καλλιεργούμενων δέντρων (μη δασικών) που δεν ανήκουν στα επιλέξιμα είδη του Πίνακα 1 και του Πίνακα 2, αντίστοιχα, του άρθρου 26, επιβάλλεται κύρωση που ισούται με μείωση της οικονομικής ενίσχυσης:

- Κατά 30%, σε περίπτωση διαπίστωσης μη επιλέξιμων ειδών έως και 30%,
- μη καταβολή της οικονομικής ενίσχυσης, σε περίπτωση διαπίστωσης μη επιλέξιμων ειδών άνω του 30%.

ζ) Στο πλαίσιο της δράσης 31.2-Β, σε περίπτωση διαπίστωσης μη τήρησης του ελάχιστου (50) ή του μέγιστου (100) απαιτούμενου αριθμού φυτών ανά εκτάριο (δένδρων ή/και θάμνων), επιβάλλονται οι κάτωθι κυρώσεις:

- Κύρωση που ισούται με μείωση της οικονομικής ενίσχυσης κατά 30%, για απόκλιση έως και 30%,

- μη καταβολή της οικονομικής ενίσχυσης, για απόκλιση άνω του 30%.

η) Στο πλαίσιο της δράσης 31.2-B, σε περίπτωση υπέρβασης του μέγιστου αριθμού των καλλιεργούμενων (μη δασικών) δέντρων ή/και των θάμνων ανά εκτάριο (10 καλλιεργούμενα δέντρα/θάμνοι ανά εκτάριο), επιβάλλονται οι κάτωθι κυρώσεις:

- Κύρωση που ισούται με μείωση της οικονομικής ενίσχυσης κατά 30%, για υπέρβαση έως και 30%,

- μη καταβολή της οικονομικής ενίσχυσης, για υπέρβαση άνω του 30%.

θ) Για τις περ. στ), ζ) και η) κατά τον υπολογισμό του ελάχιστου και μέγιστου αριθμού δέντρων ή/και θάμνων, δεν προσμετρώνται δέντρα ή θάμνοι που δεν συντηρούνται σε καλή κατάσταση, ήτοι εφόσον διαπιστωθούν ξεραμένα ή/και καρατομημένα, καθώς και δέντρα με ύψος μικρότερο του ενός (1) μέτρου.

Για τον υπολογισμό των δέντρων ή/και θάμνων ανά εκτάριο, ακολουθούνται οι κανόνες της στρογγυλοποίησης.

ι) Στο πλαίσιο της δράσης 31.2-B, σε περίπτωση διαπίστωσης εφαρμογής χημικών φυτοπροστατευτικών προϊόντων για την καταπολέμηση εχθρών και ασθενειών στα δέντρα ή/και στους θάμνους, κατά περίπτωση, επιβάλλεται κύρωση που ισούται με μείωση της οικονομικής ενίσχυσης κατά 30%.

Άρθρο 15

Τροποποίηση ορισμένων κυρώσεων της παρέμβασης 31.5

Αντικατάσταση ορισμένων εδαφίων της παρ. 4 και παρ. 5 του άρθρου 91Α

1. Η περ. α) της παρ. 4 του άρθρου 91Α αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«α) Σε περίπτωση διαπίστωσης μη τήρησης του ελάχιστου απαιτούμενου αριθμού δένδρων (5 δέντρα ανά εκτάριο) που βρίσκονται διάσπαρτα εντός ή στα περιθώρια αγροτεμαχίων της δράσης, επιβάλλονται οι κάτωθι κυρώσεις:

- Κύρωση που ισούται με μείωση της οικονομικής ενίσχυσης σε ποσοστό 30% εφόσον διαπιστωθούν έως τέσσερα (4) δένδρα ανά εκτάριο,

- κύρωση που οδηγεί σε μη καταβολή της οικονομικής ενίσχυσης σε περίπτωση που διαπιστωθεί ύπαρξη λιγότερων των τεσσάρων (4) δέντρων ανά εκτάριο.»

2. Η παρ. 5 του άρθρου 91Α αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«5. Κυρώσεις για τη δράση 31.5-B «Δασολιβαδικά οικοσυστήματα» της παρέμβασης 31.5 «Βελτίωση αγροδασικών οικοσυστημάτων, πλούσιων σε στοιχεία του τοπίου»,

α) Σε περίπτωση διαπίστωσης μη τήρησης του ελάχιστου ή του μέγιστου ποσοστού κάλυψης με δέντρα, επιβάλλεται κύρωση που οδηγεί σε μη καταβολή της οικονομικής ενίσχυσης.

β) Σε περίπτωση που κατά τον έλεγχο διαπιστωθούν δένδρα του δασολιβαδικού συστήματος τα οποία δεν διατηρούνται σε καλή κατάσταση, ήτοι εφόσον διαπιστωθεί μη απομάκρυνση ξερών κλαδιών, ξεραμένα ή/και καρατομημένα δένδρα, αυτά δεν προσμετρώνται

και δεν λαμβάνονται υπόψη για την καταβολή της οικονομικής ενίσχυσης.

γ) Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι δεν τηρείται η ελάχιστη βοσκοφόρτωση στον βοσκότοπο του δασολιβαδικού συστήματος, επιβάλλεται κύρωση που οδηγεί σε μη καταβολή της οικονομικής ενίσχυσης.»

Άρθρο 16

Τροποποίηση ορισμένων κυρώσεων της παρέμβασης 31.6

Τροποποίηση ορισμένων σημείων της παρ. 6 του άρθρου 91Α

1. Η περ. γ) της παρ. 6 του άρθρου 91Α αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«γ) Εφόσον διαπιστωθεί μη εφαρμογή φερομονικών σκευασμάτων (για 31.6-B) ή ωφέλιμων αρπακτικών εντόμων και ακάρεων (για 31.6-Γ) ή εντομοπαθογόνων νηματωδών (για 31.6-Δ) ή παγίδων μαζικής σύλληψης (για 31.6.ΙΓ) ή μη εφαρμογή των προϊόντων λίπανσης για βελτίωση της διαχείρισης θρεπτικών (για 31.6-Ι, 31.6-ΙΒ), στον γεωργό δεν καταβάλλεται οικονομική ενίσχυση για την αντίστοιχη δράση.»

2. Η περ. ιδ) της παρ. 6 του άρθρου 91Α αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«ιδ) Για το σύνολο των εκτάσεων της δράσης 31.6-Ι των καλλιεργειών που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Χ της υπ' αρ. 1848/278812/8.10.2021 απόφασης του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης» (Β' 4855) ή στο Κεφάλαιο Β' του Παραρτήματος της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΓΡΕΓΥ/38552/265/25.4.2019 κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών, Υγείας, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, του Προγράμματος Δράσης των περιοχών που έχουν χαρακτηριστεί ως ευπρόσβλητες στα νιτρικά ζώνες, κατά περίπτωση, όταν οι συνολικές μονάδες αζώτου που προκύπτουν από τα φορολογικά παραστατικά αγοράς, υπολείπονται των συνολικών μονάδων αζώτου των Παραρτημάτων των ως άνω θεσμικών πλαισίων, επιβάλλονται οι κάτωθι κυρώσεις:

- Κύρωση που ισούται με μείωση 10% της οικονομικής ενίσχυσης της δράσης, για φορολογικό παραστατικό αγοράς με μειωμένη ποσότητα μονάδων αζώτου κατά 20% έως και 30%,

- κύρωση που ισούται με μείωση 30% της οικονομικής ενίσχυσης της δράσης, για φορολογικό παραστατικό αγοράς με μειωμένη ποσότητα μονάδων αζώτου κατά 30% έως και 50%,

- κύρωση που οδηγεί σε μη καταβολή της οικονομικής ενίσχυσης της δράσης για φορολογικό παραστατικό με μειωμένη ποσότητα μονάδων αζώτου πάνω από 50%.

Για τις καλλιέργειες που δεν περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα των ως άνω θεσμικών πλαισίων, κατά περίπτωση, ισχύουν οι κυρώσεις του παρόντος σημείου, οι οποίες επιβάλλονται σε περίπτωση που οι συνολικές μονάδες αζώτου που προκύπτουν από τα φορολογικά παραστατικά αγοράς υπολείπονται των συνολικών μο-

νάδων αζώτου σύμφωνα με την συμβουλή θρέψης που παρέχεται από την ψηφιακή εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 32, σύμφωνα με τη δράση 31.6-A.».

3. Η περ. ιε) της παρ. 6 του άρθρου 91Α αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«ιε) Για τη δράση 31.6-IB, όταν διαπιστώνεται απόκλιση μεταξύ της συνολικής αναγραφόμενης ποσότητας του προϊόντος στο φορολογικό παραστατικό αγοράς αυτού και της ποσότητας που προκύπτει από τη συνιστώμενη δόση και τον ελάχιστο αριθμό εφαρμογών που αναγράφονται στην ετικέτα του προϊόντος για το σύνολο των εκτάσεων της δράσης, επιβάλλονται οι κάτωθι κυρώσεις:

- Κύρωση που ισούται με μείωση 10% της οικονομικής ενίσχυσης της δράσης, για φορολογικό παραστατικό αγοράς με μειωμένη ποσότητα προϊόντος κατά 20% έως και 30%,

- κύρωση που ισούται με μείωση 30% της οικονομικής ενίσχυσης της δράσης, για φορολογικό παραστατικό αγοράς με μειωμένη ποσότητα προϊόντος κατά 30% έως και 50%,

- κύρωση που οδηγεί σε μη καταβολή της οικονομικής ενίσχυσης της δράσης για φορολογικά παραστατικά με μειωμένη ποσότητα προϊόντος πάνω από 50%».

4. Η περ. ιστ) της παρ. 6 του άρθρου 91Α αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«ιστ) Για την επιβολή των κυρώσεων των περ. ιδ) και ιε) για τις δράσεις 31.6-I και 31.6-IB, καθορίζεται όριο ανοχής 20% στις απαιτούμενες μονάδες αζώτου του λιπάσματος ή στην απαιτούμενη ποσότητα του προϊόντος λίπανσης, κατά περίπτωση, έως το οποίο δεν επιβάλλεται κύρωση».

5. Η περ. ιζ) της παρ. 6 του άρθρου 91Α αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«ιζ) Στην περίπτωση διαπίστωσης χρήσης λιπασμάτων ή προϊόντων λίπανσης, τα οποία δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για την λήψη της ενίσχυσης στο πλαίσιο της παρούσας, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 69 για τη δράση 31.6-I και στο άρθρο 77 για τη δράση 31.6-IB, δεν καταβάλλεται ενίσχυση για την αντίστοιχη δράση».

Κατά τα λοιπά ισχύει η υπ' αρ. 2207/16.6.2023 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Η παρούσα απόφαση ισχύει από την ημερομηνία δημοσίευσής της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 25 Ιουλίου 2025

Ο Υπουργός

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αιτήματος στην ηλεκτρονική διεύθυνση **feksales@et.gr**.
- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας στην ηλεκτρονική διεύθυνση **feksales@et.gr**.
  - Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσauξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσauξάνεται κατά 0,30 €.
  - Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.
  - Υπάρχει δυνατότητα ετήσιας συνδρομής οποιουδήποτε τεύχους σε έντυπη μορφή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

- Α.** Αποστολή των εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ στην ηλεκτρονική διεύθυνση **https://eservices.et.gr**. Σχετικές εγκύκλιοι και οδηγίες στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Εθνικού Τυπογραφείου (**www.et.gr**) στη διαδρομή **Ανακοινώσεις → Εγκύκλιοι**.
- Β.** Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

• Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσίευματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: **Καποδιστρίου 34, 10432 Αθήνα**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ στην ηλεκτρονική διεύθυνση
https://eservices.et.gr

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γραφείο 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημοσιευτέας Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα έως και Παρασκευή: 8:00 - 13:30

* 0 2 0 4 2 6 6 0 7 0 8 2 5 0 0 2 0 *